

Emmen, 4 november 2020,

Geachte raads- en commissieleden,

Tijdens de begrotingsbehandeling afgelopen maandag zijn door verschillende fracties vragen gesteld. Bijgaand onze reactie hierop.

Met vriendelijke groet,

J. Otter
Wethouder Gemeente Emmen

PvdA:

Vraag/opmerking: De nieuwe opzet van de begroting laat alleen de nieuwe zaken dan wel extra inzet zien (growing concern). Going concern staat er niet meer in. Hoe kan ik me als raadslid informeren over aflopende budgetten. Bijvoorbeeld als er tijdelijk geld is, dat afloopt in 2021, hoe weet de raad dat dan straks, zodat we eventueel ook kunt kiezen om dat te continueren?

Reactie: Ten opzichte van de vorige begroting(en) wordt nog steeds inzicht gegeven in de beschikbare budgetten. In ieder programma wordt op taakveldniveau inzicht gegeven in de begrote budgetten. Dit is het totaal van going en growing concern. Het merendeel van de gemeentebegroting betreft going concern, dus deze budgetten verlopen niet. In de vernieuwde opzet van de begroting is per programma inzichtelijk gemaakt voor welke specifieke ambities c.q. ontwikkelingen er middelen zijn begroot waarbij inzichtelijk is of het om structurele of incidentele middelen gaat. Daarnaast is (net als in de vorige begroting) een overzicht opgenomen van incidentele baten en lasten in de begroting. Dit is opgenomen onder bijlage A (materieel evenwicht).

CU:

Vraag/opmerking: De lijsten met College Besluiten en de zogenaamde Autonome Ontwikkelingen alsook de Specifieke Keuzes, zoals weergegeven in de Kadernota zijn niet opgenomen in de begroting in een totaaloverzicht. Dat laatste missen we nu. Dan kun je ze gemakkelijker naast de lijsten in de Kadernota leggen voor het vergelijk.

Reactie: In de begroting wordt (net als voorgaande jaren) alleen inzichtelijk gemaakt welke autonome ontwikkelingen en collegebesluiten zijn genomen nadat de kadernota is vastgesteld. In aanvulling hierop is per programma aangegeven welke specifieke ambities c.q. ontwikkelingen zijn meegenomen. In bijlage G is een uitgebreidere lijst opgenomen. Het klopt dat het overzicht van autonome ontwikkelingen en collegebesluiten zoals opgenomen in de kadernota niet meer terug komt in de begroting 2021. We nemen dit in aanvulling op bijlage G volgend jaar ook nog op kunnen nemen.

50plus:

Vraag/opmerking: In de Bijlagen begroting 2021 staat , op blz. 21 in de investeringsplanning 2021 - 2024 onder activanummer 1524220 , herhuisvesting Raadhuisplein inventaris voor een bedrag van € 2.679.000. Waar wordt dit bedrag voor gebruikt en als dit niet noodzakelijk is kan dit bedrag niet worden doorgeschoven naar betere tijden?

Reactie: Vanwege de herhuisvesting/herinrichting van het gemeentehuis zijn in 2006 een drietal kredieten beschikbaar gesteld voor bouwkundige aanpassingen, installaties en inventaris. De afschrijving op het krediet voor de inventaris (meubilair, inrichting, ICT voorzieningen etc.) is vanaf 2008 gaan lopen, de laatste afschrijving hiervan is in 2023. Er wordt vanuit gegaan dat na de afschrijftermijn; in 2024 weer eenzelfde krediet nodig is voor vervangingsinvesteringen. De komende jaren zal worden bepaald in hoeverre vervangingsinvesteringen noodzakelijk zijn waarna bij de begroting 2024 het investeringskrediet ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Het is dus een voorlopige inschatting.

VVD:

Vraag/opmerking: De stelling van de VVD is dat het sociaal domein “binnen het vierkant” moet blijven en dat de uitgaven substantieel groeien. De VVD geeft aan dat het vierkant juist groter wordt. Ter illustratie:

- in de begroting 2019 heeft het programma sociaal domein een bedrag van € 144 miljoen in de jaarschijf 2021

- in de begroting 2021 heeft het programma sociaal domein een bedrag van € 150 miljoen in de jaarschijf 2021.

Kan het college uitleggen hoe dit zit?

Reactie: Het antwoord op deze vraag is ingewikkelder dan de gestelde vraag doet vermoeden. Allereerst enkele algemene opmerkingen.

1. De begroting 2019 is met de kennis van toen opgesteld in september 2018. In september 2018 een prognose maken van de jaarschijf 2021 is met veel onzekerheden omgeven. Zoals bekend zijn er sindsdien bovendien meerdere momenten geweest dat wij de financiën van het sociaal domein hebben moeten bijstellen als gevolg van tegenvallers, de raad is hier altijd in meegenomen. Dit maakt dat de jaarschijf 2021 uit de begroting 2021 met actuelere/reëlere cijfers is gevuld.

2. Er is niet aangegeven wat precies onder het sociaal domein wordt verstaan. Dit kan betrekking hebben op de volgende onderdelen:

- programma 9 Sociaal domein
- programma 6 Inkomensondersteuning
- programma 4 Onderwijs en Jeugd.

De VVD betreft in haar vraag alleen programma 9. In onze planning & control stukken hebben wij het tot nu toe over programma 9 en 6 als wij het over het sociaal domein hebben.

3. Ook is onduidelijk wat “binnen het vierkant” blijven precies inhoudt. Dit kan op meerdere manieren worden opgevat:

- de begrote bedragen sociaal domein mogen in de loop der jaren niet toenemen
- de begrote bedragen sociaal domein mogen op rekeningbasis niet worden overschreden
- de begrote bedragen sociaal domein moeten binnen de rijksmiddelen blijven.

Hierna gaan we in detail nader in op de vraag van de VVD.

- Allereerst duiden we de genoemde bedragen nader (de € 144 en € 150 miljoen sociaal domein voor de jaarschijf 2021). Dit betreft programma 9;

- We betrekken ook programma 6 (Inkomensondersteuning) en de rijksmiddelen in het gemeentefonds erbij (programma 10). Immers een deel van de extra kosten wordt ook gedekt door extra rijksmiddelen;

- We geven een verschillenanalyse van de jaren 2021 in beide begrotingen 2019 en 2021.

Jaarschijfbenadering

De financiën van het sociaal domein (programma 9 en 6) is voor de jaarschijf 2021 voor de beide begrotingen 2019 en 2021 als volgt:

			- = nadeel
Sociaal domein jaarschijf 2021	BEGR. 2019	BEGR. 2021	Vershil
	jaarschijf	jaarschijf	jaarschijf
Taakveld (Bedragen * € 1.000)	2021	2021	2021
Arbeidsparticipatie	10.171	10.882	-711
Begeleide participatie	24.315	26.433	-2.118
Geescaleerde zorg 18-	463	401	62
Geescaleerde zorg 18+	21.346	17.398	3.948
Maatwerkdienstverlening 18-	29.756	36.537	-6.782
Maatwerkdienstverlening 18+	33.250	33.137	113
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4.684	6.020	-1.336
Samenkracht en burgerparticipatie	7.004	5.885	1.119
Volksgezondheid	12.009	12.407	-398
Wijkteams	1.955	2.659	-703
Totaal Lasten	144.952	151.758	-6.806
Arbeidsparticipatie	78		-78
Begeleide participatie		829	829
Geescaleerde zorg 18+	443		-443
Maatwerkdienstverlening 18+	1.538	900	-638
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	440	198	-242
Samenkracht en burgerparticipatie	273	112	-161
Totaal Baten	2.772	2.038	-733
Saldo 9 Sociaal Domein (bruto)	142.180	149.720	-7.540
Mutatie reserves	-8	-8	
Saldo 9 Sociaal Domein (netto)	142.172	149.711	-7.540
Taakveld (Bedragen * € 1.000)	2021	2021	2021
Inkomensregelingen	64.942	64.104	837
Totaal Lasten	64.942	64.104	837
Inkomensregelingen	57.511	53.322	-4.190
Totaal Baten	57.511	53.322	-4.190
Saldo 6 Inkomensondersteuning (bruto)	7.430	10.783	-3.352
Mutatie reserves		-2	2
Saldo 6 Inkomensondersteuning (netto)	7.430	10.781	-3.350
Totalen progr. 9 + 6	149.602	160.492	-10.890
			Nadeel

Dit geeft in totaal een nadeel van +/- € 10.890.000. Dit nadeel zit vooral in de gekleurde cellen. Tegenover een deel van deze gekleurde cellen staan ook afwijkingen op de rijksmiddelen in het gemeentefonds ad totaal +/- € 4.789.000. Dat wordt hierna weergegeven.

	BEGR. 2019	BEGR. 2021	Vershil
	jaarschijf	jaarschijf	jaarschijf
Rijksmiddelen gemeentefonds	2021	2021	2021
<i>Integratieuitkering sociaal domein</i>			
Beschermd Wonen	21.341	18.994	-2.347
Participatie (m.n. WSW)	22.439	24.697	2.258
Jeugd- voogdij 18+	5.971	5.181	-790
<i>Geïntegreerd soc. domein in alg. uitk.</i>			
WMO - huishoudelijke hulp	13.084	14.394	1.310
WMO-begeleiding	20.874	23.025	2.151
Jeugdhulp	26.616	28.997	2.381
Participatie - werkdeel	6.211	6.119	-92
<i>Overige</i>			
Maatschappelijke Opvang	3.227	3.159	-68
Vrouwenopvang	3.417	3.403	-14
Totaal rijksmiddelen gemeentefonds	123.180	127.969	4.789
			Voordeel

Per saldo is er sprake van een nadeel van -/- € 6.101.000 = uitzetting van de begroting).

Saldo	26.422	32.523	-6.101
			Nadeel
Oorzaken			
- minder rijksmiddelen BUIG			-4.190
- toename kosten jeugdhulp onder aftrek meer rijksmiddelen			-4.401
- overige per saldo (diverse posten)			2.489
			-6.101

Het nadeel ad -/- € 6.101.000 is met name ontstaan door 3 belangrijke oorzaken:

- minder rijksmiddelen BUIG ad -/- € 4.190.000; dit betreft met name
 - de door het rijk doorgevoerde korting van 1 oktober 2019 ad -/- € 2.900.000
 - negatieve bijstelling naar aanleiding van de meicirculaire 2020 ad -/- € 2.031.000
 - indexatie rijksmiddelen BUIG
- toename kosten jeugdhulp (onder aftrek meer rijksmiddelen) ad -/- € 4.401.000; dit betreft vooral
 - de afboekte taakstellingen op jeugdhulp ad -/- € 2.200.000
 - het afboeken van de stelpost solidariteit ad -/- € 1.100.000
- alle andere posten samen geven een voordeel van +/+ € 2.489.000.

Conclusie: de ontwikkeling van de jaarschijf 2021 van de begroting 2019 naar die van de begroting 2021 is vooral te verklaren door 2 grote onderdelen. Eén daarvan is een externe factor (de rijksmiddelen BUIG), de andere oorzaak is Jeugdhulp en bij u al geruime tijd bekend. Er is dus geen sprake van het “vergroten van het vierkant” door het college, maar door de open einde regelingen en behoudender insteek.

Benadering vanuit de rijksmiddelen

Als we naast deze analyse kijken of de kosten binnen de daarvoor gegeven rijksmiddelen blijven moeten we een selectie maken uit de bedragen van programma 9 en 6. Daar zitten namelijk ook uitgaven in waarvoor we geen rijksmiddelen krijgen. De navolgende confrontatie van de kosten met de rijksmiddelen is begin juli 2020 gemaakt ten behoeve van een VDG-lobby voor extra geld in het sociaal domein. Er is niet helemaal een één op één aansluiting te maken met voorgaande informatie maar voor nu gaat het om de globale benadering en de richting van de uitkomst.

	2021		
	Uitgaven ná ombuigingen	Rijksmiddelen	Resultaat
Onderdeel sociaal domein			
Drie decentralisaties 1.1.2015			
WMO - begeleiding	14.207	23.025	8.818
WMO - beschermd wonen	16.755	18.994	2.239
Jeugdhulp	38.846	34.180	-4.666
Participatie - WSW	26.433	23.442	-2.991
Participatie - Werkdeel	7.375	7.375	0
Overige			
WMO - huishoudelijke hulp	13.015	14.395	1.380
BUIG	50.105	50.590	485
	166.736	172.001	5.265

Ten laste van dit resultaat moet nog een post overhead worden gebracht. Bedrag circa € 700.000. Er resteert dan een voordeel van circa € 4,5 miljoen.

Conclusie: als gemeente Emmen geven wij sociaal domein breed minder uit dan de rijksmiddelen (wij blijven “binnen het vierkant”). Dit voordeel is in onze begroting 2021 verwerkt. In zijn totaliteit doen we het binnen het sociaal domein financieel gezien dus goed. Ook in verhouding tot andere gemeenten.